

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
Факултет по славянски филологии

УЧЕБНА ПРОГРАМА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

по дисциплината
СОЦИАЛНА ПСИХОЛОГИЯ НА ЕЗИКА – МЕТОДИ И ИЗСЛЕДВАНИЯ

Избираема дисциплина

специалност – всички специалности във ФСлФ

Образователно-квалификационна степен „Бакалавър“

Вид обучение: редовно

Извадка от учебния план

Наименование на дисциплината	Хорариум				ECTS-кредити	Форма на заключителен контрол
	<i>Лекции</i>	<i>Семинарни упражнения</i>	<i>Практически упражнения</i>	<i>Хоспиране</i>		
Социална психология на езика – методи и изследвания	30	-	-	-	3	изпит

Анотация

Курсът дава възможност на студентите да се запознаят с едно от направленията в съвременната лингвистика, което обединява чисто езиковедски, социолингвистични и социалнопсихологически подходи. Ще бъдат представени основните направления в социалната психология на езика, основополагащите и най-новите изследвания в областта, както и методите, с които си служи това направление. Студентите ще имат възможност да усвоят умения за провеждане на експериментални проучвания, с които да установят езиковите нагласи на съвременния българин към собствения му език и към чужди езици. Освен това ще се запознаят с различните форми на речева акомодация, както и с факторите, които влияят върху нея.

Форми и методи на оценяване:

Курсът завършва с изпит, като освен теоретичните въпроси студентите презентират резултатите от собствено проучване, проведено под ръководството на екипа на лекционния курс.

Лекционен курс

Тема №	Наименование на темата	Хорариум
1.	Предмет, цели и задачи на социалната психология на езика.	2
2.	Социалната психология на езика – допирни точки със социолингвистиката, психолингвистиката, етнолингвистиката и др. лингвистични направления.	2
3.	Социална психология на езика – социална психология – социология – психология.	2
4.	Развойни процеси в социалната психология на езика. Основни направления, представители, основополагащи изследвания. Съвременни приноси.	4
5.	Методи в социалната психология на езика: методи на събиране на емпиричен материал и методи на обработка на материала. Подготовка на изследването. Определяне на обхват на изследването. Формулиране на темата, обекта, предмета, целите и задачите. Формулиране на работна хипотеза. Изработване на организационен план.	6
6.	Езикът и общественото мнение. Съвременни и исторически аспекти. Експериментални проучвания. Интервю. Видове. Специфични особености на различните видове. Анкета. Видове анкети. Видове въпроси: открити и закрити (дихотомен, многовариантен, въпрос с Ликертова скала, семантичнодиференциален въпрос, въпрос за оценка на важността, въпрос с бална оценка; въпроси с един отговор : въпроси с повече от един отговор. Скали. Съставяне на въпросника. Изисквания. Апробиране на въпросника.	6
7.	Теорията за речевата акомодация. Разширяване до теория - комуникативна акомодация. Стратегии на речевата акомодация. Фактори, обуславящи посоката на речевата	6

	акомодация. Емпирични изследвания.	
8.	Изследване на езиковите нагласи на съвременния българин към особености на собствения му език. Теоретични аспекти. Експериментални методи.	4
9.	Изследване на езиковата йерархия. Теоретични аспекти. Експериментални методи. Емпирични изследвания.	2

Изготвили програмата:

Екип: Доц. д-р Красимира Алексова
Гл.ас. д-р Стефанка Абазова

Литература

- Алексова, К. Езикът и семейството. Към методиката за проучване на езика в микрообщността. София. Интервю прес. 2000.
- Алексова, К. Депалатализационните процеси в софийската реч като маркер на разговорността. В: Проблеми на българската разговорна реч, кн. 5. В. Търново, 2001, 9-18.
- Алексова, К. Съвременният българин за своя език (езикови атитюди и езикова йерархия). В: Българският език през XX век. София, Акад. изд. "Проф. М. Дринов"/ Изд. "Пенсофт", 2001, 367-376.
- Алексова, К. Езикови атитюди, нормативни статуси и социолингвистични маркери. В: Проблеми на социолингвистиката, т.7. Билингвизъм и диглосия – съвременни проблеми. София, изд. "Делфи", 2002, 127-135. www.liternet.bg.
- Алексова, Кр. Български езиков изток – български езиков запад на базата на данни, представящи езиковите нагласи на съвременния българин. – Материали от Научната конференция с международно участие, 13 – 14 септември 2011 г., ШУ „Еп. Константин Преславски”, (под печат).
- Алексова, Кр. *Правилно : неправилно* в устната комуникация – анализ на езиковите нагласи на съвременните българи въз основа на данни от национална представителна анкета. – Материали от Националната научна конференция с международно участие „Актуални проблеми на устната комуникация”, Велико Търново, 28 – 29 октомври 2011 г.
- Алексова, Кр., Ст. Фетваджиева. Йерархията на езиците според съвременния българин. - В: Балкански идентичности – част III. София: Институт за изследване на интеграцията, 2003, с. 291-304.
- Алексова, Кр., Фетваджиева, Ст. Балкански езикови атитюди. – В: Балкански идентичности – част IV. София: Институт за изследване на интеграцията, 2003, с. 186-212.
- Алексова, Кр., Фетваджиева, Ст. Съпоставително изследване на езиковите атитюди на Балканите (пилотно проучване). – В: Балканистичен форум, 2006, кн. 1 - 2 – 3, Интимни и

- Тишева, Й. За езиковите игри на говорещия. В: Проблеми на българската разговорна реч, кн. 4. В. Търново, 1998, 145-150.
- Трендафилова, Алиса. Акомодация и стратегии: типология и динамика. – Електронно списание *Littera et Lingua*, зимен брой 2011. - <http://www.slav.uni-sofia.bg/lilijournal/index.php/bg/component/content/article/556-language/706-trendafilovaa-2011>.
- Beebe, Lesly, M., Howard Giles. 1984. *Speech-Accommodation Theories: A Discussion in Terms of Second Language Acquisition. International Journal of the Sociology of Language*, 46, 5-32.
- Bradac, James, Howard Giles. 2005. Language and Social Psychology: Conceptual Niceties, Complexities, Curiosities, Monstrosities, and How It All Works. In: Kristine L. Fitch and Robert E. Sanders (Eds.). *Handbook of Language and Social Interaction*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum. 201 - 230.
- Bradac, James, Scott Reid. 2006. Language and Social Psychology. In: Keith Brown (Ed.). *The Encyclopedia of Language and Linguistics*. 2-nd Edition. Volume 12. London: Elsevier. 450 – 457.
- Crystal, David. 2008. Accommodation. In: Crystal, David. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. 6-th edition. Oxford: Blackwell. 6.
- Coupland, Nikolas. 1984. Accomodation at Work: Some Phonological Data and their Implications. *International Journal of the Sociology of Language*, 46. 49-70.
- Coupland, Nikolas. Accommodation Theory. In: Jürgen Jaspers, Jan-Ola Östman, Jef Verschueren (Eds.). *Society and Language Use. (Handbook of Pragmatics Highlights; 7)*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. 2010. 21–27.
- Coupland, Nikolas; Justine Coupland, Howard Giles, Karen Henwood. 1988. Accommodating the Elderly: Invoking and Extending a Theory. *Language in Society*, 17. 1-41.
- DeMartini, J. Basic and applied sociological work: Divergence, convergence, or peaceful co-existence? - *Journal of Applied Behavioral Science*, 1982, 18, 204-215.
- Eckert, P., Rickford, J. *Style and Sociolinguistic Variation*. Cambridge University Press, 2001.
- Ervin-Tripp, S. Studying Conversation: How to Get Natural Peer Interaction. In: Mennd, L., Ratner, N. *Methods for Studying Language Production*. Lawrence Erlbaum Associates, 2000.
- Gallois, Cindy. 2008. Intergroup Accommodative Processes. In: Wolfgang Donsbach (Ed.). *The International Encyclopedia of Communication*. Oxford: Blackwell. 2368-2372.
- Gallois, Cindy, Franklin-Stokes, A., Howard Giles, Nicolas Coupland. Communication Accommodation in Intercultural Encounters. In: Y. Y. Kim and W. B. Gudykunst (Eds.). *Theories in Intercultural Communication*. Newbury Park, California, Sage, 1988, pp. 157-185.
- Gallois, Cindy, Howard Giles, Jones, E., Cargile, A. C., Ota, H. Accommodating Intercultural Encounters: Elaborations and Extensions. In: R. L. Wiseman (Ed.). *Intercultural communication theory*. Thousand Oaks, California, Sage, 1995, pp. 115-147.
- Gallois, Cindy, Howard Giles. 1998. Accommodating Mutual Influence in Intergroup Encounters. In: Mark T. Palmer and G. A. Barnett (Eds.). *Mutual Influence in Interpersonal Communication: Theory and Research in Cognition, Affect and Behavior. (Progress in Communication Science; 20)*. Stamford, UK, Ablex. 135-162.
- Gallois, Cindy, Tanja Ogay, Howard Giles. Communication Accommodation Theory: A Look Back and a Look Ahead. In: William Gudykunst (Ed.). *Theorizing about Intercultural Communication*. Thousand Oaks, California: Sage. 121-148.
- Gallois, Cindy, McKay, S., Pittam, J. Intergroup Communication and Identity: Intercultural, Organizational, and Health Communication. In: Kristin L. Fitch and R. E. Sanders (Eds.).

- Handbook of Language and Social Interaction. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum. 231 – 251.
- Cindy Gallois, Bernadette Watson and Madeleine Brabant.* Attitudes to Language and Communication. In: Marlis Hellinger and Anne Pauwels M. Hellinger and A. Pauwels (Eds.). Handbook of Language and Communication: Diversity and Change. (Handbook of Applied Linguistics; 9). Berlin: Mouton de Gruyter. 2007. 595-618.
- Gallois, Cindy.* Intergroup Accommodative Processes. In: William Donsbach (Ed.). The International Encyclopedia of Communication. Oxford: Blackwell. 2368 – 2372.
- Garrett, Peter.* Attitudes to Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
- Giles, H., Wiemann, J.* Language, social comparison and power. In C. R. Berger and S. H. Chaffee (eds.), *The handbook of communication science*. Newbury Park. 1987, pp. 350-384. CA: Sage.
- Giles, H.* Sociolinguistics and Social Psychology: an Introductory Essay. In: Howard Giles and Robert St. Clair (Eds.). *Language and Social Psychology*. Oxford: Blackwell. 1 – 20.
- Giles, H.* Ethnicity Markers in Speech. In: K.R. Scherer and H. Giles (Eds.). *Social Markers in Speech*. Cambridge, Cambridge University Press, 1979, pp. 251-289.
- Giles, H.* The Social Psychology of Language. In: Adam Kuper and Jessica Kuper (Eds.). *The Social Science Encyclopaedia*. London: Routledge and Kegan Paul, 1985. 783.
- Giles, H.* Accommodation in Communication. In: Ron E. Asher (Ed.). *The Encyclopedia of Language and Linguistics*. Volume 1. Oxford - New York: Pergamon Press. 1994. 12 - 15.
- Giles, Howard.* Speech Accommodation. In: Rajend Mesthrie (Ed.). *Concise Encyclopedia of Sociolinguistics*. Amsterdam/New York: Elsevier. 193 – 197.
- Giles, Howard.* Communication Accommodation Theory. In: David Matsumoto (Ed.). *Cambridge Dictionary of Psychology*. Cambridge: Cambridge University Press. 120.
- Giles, Howard.* Accommodation Theory. In: Stephen W. Littlejohn and Karen A. Foss (Eds.). *Sage Encyclopedia of Communication Theory*. Thousand Oaks, California: Sage. 1-4.
- Giles, Howard.* Communication Accommodation Theory. In: Harry T. Reis and Susan K. Sprecher (Eds.). *Sage Encyclopedia of Human Relationships*. Volume 1. Thousand Oaks, California: Sage. 265-267.
- Giles, Baker 2008:* Giles, Howard, Susan Baker. Communication Accommodation Theory. In: Wolfgang Donsbach (Ed.). *The International Encyclopedia of Communication*. Oxford: Blackwell. 2008. 645 - 648.
- Giles, Howard, Tanja Ogay.* 2006. Communication Accommodation Theory. In: Bryan B. Whaley and Wendy Samter (Eds.). *Explaining Communication: Contemporary Theories and Exemplars*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum. 293 - 310.
- Giles, Powesland 1997 [1975]:* Giles, H., Powesland, P. Accommodation Theory. In: Nikolas Coupland and Adam Jaworski (Eds.). *Sociolinguistics: A Reader*. Basingstoke, Macmillan: 1997. 232–239. [Reprinted from: Giles, Howard, Peter Powesland. *Speech Style and Social Evaluation*. London: Academic Press. 1975. 154–170].
- Giles, Howard, Phillip Smith.* 1979. Accommodation Theory: Optimal Levels of Convergence. In: Howard Giles and Robert St. Clair (Eds.). *Language and Social Psychology*. Baltimore, Maryland: University Park Press. 45–65.
- Giles, Howard, Jennifer Fortman.* 2004. The Social Psychology of Language. In: Ulrich Ammon, Norbert Dittmar, Klaus J. Mattheier and Peter Trudgill (Eds.) *Sociolinguistics. An International Handbook of the Science of Language and Society*. 2nd completely revised and extended edition. Volume 1. Berlin/New York: Walter de Gruyter. 2004. 99-108.
- Greene, J., Burlison, B.* Handbook of Communication and Social Interaction Skills. Lawrence Erlbaum Associates, 2003.

- Jones Elizabeth, Cynthia Gallois, Victor Callan and Michelle Barker. 1998. Strategies of Accommodation: Development of a Coding System for Conversational Interaction. *Journal of Language and Social Psychology*, 8, 123 - 152.
- Haspel, K., Tracy, K. Language and social interaction: Its institutional identity, intellectual landscape, and discipline-shifting agenda. *Journal of Communication*, 2004, 54, 788-816.
- Holtgraves, T. M. Language as Social Action: Social Psychology and Language Use. Mahwah, New Jersey, Lawrence Erlbaum, 2002.
- Kotthoff, H. New Perspectives on Gender Studies in Discourse Analysis // Доклады Первой Международной конференции “Гендер: Язык, Культура, Коммуникация”, М.: МГЛУ, 2001, с.с.11-32.
- Labov, W. The Social Stratification of English in New York City, Washington DC, Center for Applied Linguistics. 1966.
- Niedzielski, Nancy, Howard Giles. 1996. Linguistic Accommodation. – In: Hans Goebel, Peter H. Nelde, Zdenek Stary, Wolfgang Wölck. (Eds.). *Kontaktlinguistik / Contact Linguistics / Linguistique de contact Ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung / An International Handbook of Contemporary Research / Manuel international des recherches contemporaines*. Berlin/New York: Walter de Gruyter. 332–342.
- Noels, K. Language and Social Psychology. In: W. Donsbach (Ed.). *The International Encyclopedia of Communication*. Oxford, Blackwell, 2008, pp. 2655 – 2659.
- O’Hair, D., Kreps, G. Applied Communication Theory and Research. Lawrence Erlbaum Associates, 1990
- Robinson, W., Giles, H. The New Handbook of Language and Social Psychology. John Wiley & Sons, 2001
- Shepard, Cindy, Howard Giles and Beth Le Poire. 2001. Communication Accommodation Theory. In: W. Peter Robinson and Howard Giles (Eds.). *The New Handbook of Language and Social Psychology*. Chichester, UK: Wiley. 33 – 56.
- Smith, P. M., Giles, H., Hewstone, M. Sociolinguistics: A Social Psychological Perspective. In: Robert St. Clair and Howard Giles (Eds.). *The Social and Psychological Contexts of Language*. Hillsdale / New York: Lawrence Erlbaum. 1980. 283-298.
- Slobin, D., Gerhardt, J., Kyratzis, A., Guo, J. Social Interaction, Social Context, and Language: Essays in Honor of Susan Ervin-Tripp. Lawrence Erlbaum Associates, 1996.
- St. Clair, R., Giles, H. The Social and Psychological Contexts of Language. Lawrence Erlbaum Associates, 1980
- Street, R., Giles, H. Speech accommodation theory: A social cognitive approach to language and speech behavior. In M. Roloff and C. R. Berger (eds.), *Social cognition and communication*. Beverly Hills, 1982, pp. 193-226. CA: Sage.
- Tannen, D. You Just Don’t Understand: Women and Men in Conversation. Ballantine, 1990.
- Tannen, D. Gender and Discourse. Oxford University Press, 1996.
- Tannen, D. Conversational Style: Analyzing Talk Among Friends. 2nd Edition. Oxford University Press, 2005.
- Thakerar, J., Giles, H., Cheshire, J. Psychological and Linguistic Parameters of Speech Accommodation Theory. In: Collin Fraser and Klaus R. Scherer (Eds.). *Advances in the Social Psychology of Language*. Cambridge: Cambridge University Press. 1982. 205–255.
- Tomasello, M. The New Psychology of Language: Cognitive and Functional Approaches to Language Structure. Lawrence Erlbaum Associates, 1998.